

C52 – SLAN6

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

6 november 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

SUBCOMMISSIE VOOR LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de crisis in de varkenssector

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de crisis in de varkenssector

Vraag om uitleg van de heer Frans Wymeersch tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over mogelijke maatregelen om de crisis in de varkenssector tegen te gaan

Waarnemend voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de crisis in de varkenssector

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de crisis in de varkenssector

Vraag om uitleg van de heer Frans Wymeersch tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over mogelijke maatregelen om de crisis in de varkenssector tegen te gaan

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, reeds enkele maanden vernemen we uit verscheidene bronnen verontrustende berichten over de voedingssector. De grondstofprijzen op de wereldmarkt blijven stijgen en in de media werd dit vertaald als de prijs van een vol winkelkarretje stijgt. Bepaalde discountketens en zelfs Test-Aankoop trokken reeds aan de alarmbel.

Deze problemen, die de gemiddelde consument pas binnenkort in zijn portefeuille zal voelen, delen nu reeds harde klappen uit in de varkenssector. De tarweoogst is wereldwijd mislukt, met als resultaat lage opbrengsten en lage kwaliteit. Daarenboven, en dat is nieuw, wordt er op de grondstoffenmarkt sterk gespeculeerd. En dit zijn net de factoren die wegen op de voederprijzen. Tegelijk is ook de afzet van biggen enorm gedaald, met als resultaat dat de dieren nog zwaarder worden, en dat met duur voeder. De prijs van de biggen is op dit moment 40 percent onder de marktprijs van juni 2006. Op korte termijn wordt er geen beterschap verwacht. De veevoedersector verwacht dat de prijzen nog met 20 tot 30 euro per ton zullen toenemen. Ondertussen lijkt het wachten op de nieuwe Europese oogst alvorens Europese maatregelen mogelijk zijn.

Voor de zeugenhouderij in Vlaanderen zijn het zware, zwarte tijden. Een kleine heropflakking dit voorjaar niet te na gesproken wordt er sinds een jaar geen inkomen meer gehaald in deze sector. De afgelopen weken spreekt men over een verlies van 12 tot 16 euro per big. De

vleesvarkenssector maakt pas de laatste maanden opnieuw een kleine winst doordat ze goedkoop biggen kunnen opkopen. Maar ook in dit segment worden bij verder stijgende voedselprijzen problemen verwacht.

Mijnheer de minister-president, welke maatregelen zijn er mogelijk om hetzij op Vlaams, hetzij op Europees niveau de varkenshouderij te ondersteunen in deze woelige tijden? Ziet u mogelijkheden om in Europees verband op te treden om de grondstoffenmarkt te stabiliseren?

Het toelaten van Noord-Amerikaanse maïs tot onze markten zou volgens sommigen soelaas kunnen brengen, anderen verwijzen naar de koppeling tussen de toenemende hoeveelheid gewassen voor biobrandstoffen en de olieprijs die de marktprijzen onder druk zetten. Welke evaluatie maakt u van deze situatie?

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mijnheer de minister-president, ik hoop dat onze vraag om uitleg overbodig wordt als de prijzen stijgen, maar blijkbaar is dat niet zo. Ik hoor uit de sector dat het ook niet meteen zal gebeuren. Wellicht duurt het nog een hele tijd dat de prijzen zo laag zijn en dat de prijs van de voeders zo hoog is.

Mijnheer de minister-president, hoe ernstig is de huidige toestand in de varkenssector door de hoge productieprijs met het oog op de overlevingskansen van de bedrijven in de varkenshouderij? Hebt u al overleg gepleegd met vertegenwoordigers van de betrokken sector? Welke concrete maatregelen zult u nemen inzake de grondstof- en voederprijzen? Overweegt u de toekenning van een overbruggingskrediet met VLIF-tussenschotten (Vlaams Landbouw Investeringsfonds)? Zult u op federaal niveau aandringen op een uitstel voor het betalen van socialezekerheidsbijdragen? Hoe staat u tegenover de mogelijkheid om de exportrestituties opnieuw in te stellen? Bent u er voorstander van om private opslag te stimuleren? Op welke manier zal de distributiesector gevraagd worden een bijdrage te leveren voor het temperen van de gevolgen van de crisis in de sector? Is het mogelijk om met de banken te praten over de aflossingen van leningen?

De voorzitter: De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch: Het voordeel van als laatste het woord te krijgen, is dat alle vragen al gesteld zijn. Ik zal niettemin trachten wat toe te voegen aan de al gestelde vragen. De problemen zijn bekend. In deze

sector is meer aan de hand. De voederprijzen, maar ook de energieprijzen stijgen. Dat laatste is voor de hele Europese economie en bevolking van belang. De energieprijzen swingen de pan uit.

Een sector als de varkenshouderij is sterk onderhevig aan steeds weerkerende investeringen om in de markt te blijven. Ik verwijs naar de investeringen van de jongste jaren door de steeds veranderende mestregelgevingen van de Vlaamse overheid. We weten dat de prijzen in de varkenssector een spiraalbeweging maken. De crisis van vandaag is toch van dien aard dat we op middellange en zelfs korte termijn in een kritieke situatie terecht zullen komen. De sector is hoofdzakelijk gebaseerd op de vrije markt, waar het niet vanzelfsprekend is dat de regelgeving van boven af wordt opgelegd. We worden bovendien ook geconfronteerd met Europese normen en regelgevingen.

We moeten niet alleen nadenken over het aanpakken van de voedermarkt, maar misschien het lef hebben om ook financieel en fiscaal tussen te komen, hoewel ook daar een grijze zone is tussen wat we zelf kunnen en wat federaal moet kunnen, en tussen wat we mogen en niet mogen van Europa.

Mijnheer de minister-president, welke maatregelen kunt u in het licht van de Europese richtlijnen niet nemen? Dat zal een duidelijker licht werpen op de zaak. Hebt u hierover al contact gehad met de Europese Commissie? Kan, en zo ja, zal er worden opgetreden in de voedergrondstoffenmarkt? Zijn er overbruggingsmaatregelen mogelijk op financieel of fiscaal vlak en zo ja, welke? Welke stappen moet het federale niveau dan nemen?

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik wil ervoor pleiten dat er ook aandacht is voor starters. De sector heeft het inderdaad heel zwaar te verduren. Starters van dit jaar met een bedrijfsovername of met zware investeringen hebben geen reserve. Voor die groep is het heel erg. Ook voor hen moeten we attent zijn en maatregelen nemen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Ik kreeg zopas het bericht dat de derogatie zoals wij die hebben ingediend, is goedgekeurd door het nitratencomité. Met de nodige doortastendheid en deskundigheid zijn we door dit moeilijke dossier geraakt.

De problemen in de varkenssector zijn inderdaad kritiek. De vele vragen wijzen daarop. De prijsvorming van vleesvarkens gebeurt door het spel van vraag en aanbod op de binnen- en buitenlandse markten. De biggenprijs is meestal een afgeleide van de waarde van het vleesvarken. Daarvan worden de directe en andere kosten afgetrokken. Wat overblijft, wordt voor de big betaald. Daardoor wordt het verlies in de varkenshouderij in

moeilijke perioden vooral afgewenteld op de zeugenhouderij. Dat is vooral nefast voor de bedrijven die enkel gespecialiseerd zijn in de zeugenhouderij.

De varkenssector is het gewoon om geconfronteerd te worden met een sterk cyclisch prijzenpatroon en een daaraan gekoppelde sterk schommelende rendabiliteit. In de economische theorie spreekt men van de 'varkenscyclus'. Doorgaans gaat het daarbij om sterke schommelingen in de verkoopprijzen. Wat de huidige problematiek zo specifiek maakt, is de enorm gestegen kostprijs, terwijl de verkoopprijzen zich in het dal van de varkenscyclus bevinden. Dat zijn twee elkaar versterkende bewegingen.

De voederkosten maken zo'n 60 percent uit van de productiekost van een slachtvarken. En het zijn net die voederkosten die momenteel de pan uit swingen. Tot slot speelt ook de sterkte van de euro ons parten bij de export. Bij de import van voedergrondstoffen speelt dit dan weer in ons voordeel.

Tot hier ging het over de algemene toestand van de sector. De volgende vragen gaan over maatregelen op het Vlaamse en Europese niveau. De bijkomende vraag van mevrouw Rombouts over de starters neem ik ook ter harte, omdat die mensen in een specifieke situatie zitten.

Onze sectorspecialisten volgen op Europees niveau de situatie op de voet in het beheerscomité varkensvlees. De voorbije maand werden reeds verschillende maatregelen op hun opportuniteit besproken, waaronder het opnieuw invoeren van exportsubsidies en de vraag naar particuliere opslag.

Op de vraag naar particuliere opslag werd reeds ingegaan. Het beheerscomité varkensvlees van 18 oktober jongstleden besliste reeds om een campagne voor steunverlening aan de particuliere opslag van vers of gekoeld varkensvlees op te starten. De steun wordt toegekend voor een opslagperiode van drie, vier of vijf maanden, waarbij de bijdragen variëren naargelang van de aard van het product en opslagperiode. Voor karkassen bijvoorbeeld ontvangen ze 352 euro per ton voor vijf maanden.

Ik ben echter van mening dat dergelijke maatregel niet zaligmakend is, want de problemen hebben in de eerste plaats met de gestegen kosten te maken, waar dergelijke maatregel geen antwoord op biedt. Door deze actie wil de Europese Commissie het huidige overaanbod van varkensvlees echter gedeeltelijk absorberen, zodat een beter marktevenwicht en dus een betere marktprijs verkregen wordt. Vanuit dat oogpunt konden wij het voorstel van de Europese Commissie zeker steunen.

Op de vraag naar een verhoging van de bestaande uitvoerrestituties of uitvoersubsidies, op verwerkte

producten ging de Europese Commissie niet in. Zij is van mening dat van dergelijke hoogwaardige producten verwacht mag worden dat zij hun meerwaarde in de prijs zelf valoriseren. Tegenover de vraag om opnieuw uitvoer-restituties in te stellen voor vers, gekoeld en bevroren varkensvlees stond de Europese Commissie bijzonder huiverachtig. Dergelijke maatregel heeft immers al gauw een mogelijk handelsverstoring effect, en dat wou men duidelijk niet riskeren in deze gevoelige WTO-tijden.

Op Vlaams niveau zijn de mogelijke maatregelen vrijwel onbestaand. Hoewel de sector, gesteund door ervaringen uit het verleden, snel pleit voor het instellen van renteloze overbruggingskredieten, is het echter totaal uitgesloten dat we dit nog doen. De richtsnoeren inzake staatsteun werden wat dit betreft onlangs nog aangescherpt en overbruggingskredieten met overheidssteun mogen, spijtig genoeg, absoluut niet toegekend worden.

Aangezien dus vooral de voederkosten sterk gestegen zijn in prijs, komt het erop aan om tot zo goedkoop mogelijke voedersamenstellingen te komen. Hier spelen de veevoederbedrijven op in. Bedrijven die zelf hun eigen voedersamenstellen, kunnen hier ook nog wel wat kostenbesparingen realiseren. Ons voorlichtingsapparaat staat hen hierin bij. Om de kosten in de sector onder controle te houden blijft natuurlijk ook het Vlaams Landbouwinvesteringfonds (VLIF) een belangrijk instrument, maar op Vlaams niveau zijn onze mogelijkheden toch zeer beperkt en bovendien is Europa zeer streng.

Mijn kabinet en mijn administratie hebben geregeld contact gehad met de sector. Ikzelf zal, gezien de ernst van de situatie die ook door jullie vragen wordt onderlijnd, in de komende dagen verder overleg plegen.

Ik steun uw mening dat enkel in Europees verband, mogelijks nog beter op mondiaal vlak, maatregelen kunnen worden genomen om de grondstoffenmarkt te stabiliseren. Op Europees vlak meen ik dat we een belangrijke stap gezet hebben door op de Landbouwraad van 26 september het voorstel van de Europese Commissie goed te keuren waarbij de braakleggingsverplichting voor het volgend campagnejaar op nul percent wordt gebracht. Verwacht wordt dat hierdoor minimum 1,6 tot 2,9 miljoen hectare meer in productie zou worden genomen, wat tot een stijging van de graanproductie tot 17 miljoen ton zou kunnen leiden.

Verder wordt de situatie door onze graanexperts op de voet gevolgd in het Europees beheerscomité granen. Zo werd de voorbije maand een vraag bestudeerd om de bestaande invoerrechten van toepassing op zachte tarwe, gerst en mais te verlagen met het oog op een verhoogd aanbod binnen Europa. Tot op heden werden hieromtrent nog geen beslissingen genomen.

De heer De Meyer had een vraag over de problematiek van Noord-Amerikaanse mais. Ik ben van mening dat de

recente prijsstijgingen te wijten zijn aan meerdere factoren. De oogstverwachtingen voor 2007 moesten de voorbije maanden sterk worden teruggeschoefd. Een combinatie van de droge maand april en een natte zomer in West-Europa en droogte in Oost-Europa heeft een sterk negatief effect gehad op de rendementen en betekent een productiedaling met ongeveer 14 miljoen ton in Europa. Deze lage oogstverwachtingen blijven echter niet beperkt tot de EU, maar doen zich ook voor in de Verenigde Staten, in Canada, Zuid-Amerika en Australië. Tegenover dit krappe aanbod worden we met een steeds hogere vraag geconfronteerd. De wereldvraag overtreft de productie, in eerste instantie door de steeds toeneemende vraag vanuit China en India.

Ook de vraag naar biobrandstoffen blijft mondiaal gezien een belangrijke derde factor. In de Verenigde Staten zal volgend jaar naar alle waarschijnlijkheid 80 tot 90 miljoen ton mais nodig zijn voor de productie van bio-ethanol. Dit betekent dan uiteraard een bijkomende productieverschuiving van bijvoorbeeld tarwe naar mais. In Europa zelf blijft het landbouwareaal dat voor biobrandstoffen wordt gebruikt, voorlopig beperkt tot 2 of 3 percent.

De invoer van mais uit de Verenigde Staten wordt inderdaad sterk bemoeilijkt door de regelmatige aanwezigheid van genetisch gewijzigd materiaal in deze geïmporteerde hoeveelheden. De Europese erkenning-procedures moeten worden doorlopen alvorens invoer mogelijk wordt.

Ik steun uiteraard de vraag naar uitstel voor het betalen van socialezekerheidsbijdragen. Bovendien hoop ik dat in het federale regeerakkoord het principe van de 'carry back' wordt opgenomen. Vlaanderen dringt hier al langer op aan. Met het invoeren van het carry-backsysteem kunnen conjunctuurgevoelige schommelingen opgevangen worden.

Er werd ook gevraagd op welke manier de distributiesector gevraagd zou worden een bijdrage te leveren voor het temperen van de gevolgen van de crisis in de sector. Maar het is niet aan de overheid om zich te mengen in de commerciële relaties tussen de verschillende bedrijven in de voedselkolom. Ik ga er wel van uit dat de marktmechanismen voldoende transparant zijn om na een zekere aanpassingsperiode tot een correcte prijsvorming te komen, en dat de distributiesector hier zijn verantwoordelijkheid zal nemen. Ik beschik echter niet over de instrumenten om te interveniëren, en ik denk ook dat dat niet wijs zou zijn.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, we hebben in het verleden nog een minister gehad die er fier op was dat

er meer varkens waren in Vlaanderen dan inwoners. In die tijd was dat begrijpelijk en misschien ook passend voor een minister van Landbouw. Maar vandaag hebben we een minister van Landbouw nodig die tevreden is dat hij de varkenssector opnieuw een economische toekomst kan geven.

U deed een mededeling over de derogatiemaatregel. Ik denk dat we u daarmee moeten feliciteren, evenals de vorige ministers van Landbouw en Leefmilieu en de huidige minister van Leefmilieu. Ik denk dat dit voor de landbouw in het algemeen en voor de varkenssector in het bijzonder, erg goed nieuws is. Uiteraard appreciëren we het heel sterk als u belangrijk nieuws meedeelt in de commissie. Dit is voor ons veel prettiger dan dat we het in de krant lezen.

Mijnheer de minister-president, ik heb begrepen dat u inziet dat zonder tijdelijke maatregelen de varkenssector in Vlaanderen het uitermate moeilijk zal hebben en dat u al het nodige wilt doen om u achter die tijdelijke maatregelen te zetten. Ik dank u daarvoor.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mijnheer de minister-president, ik wil u bedanken voor uw antwoord. We zullen ons stilaan moeten aanpassen aan de toekomstige nieuwe landbouw en aan de ggo's (genetisch gewijzigde organisme). Onlangs zijn dergelijke gemanipuleerde aardappelen goedgekeurd waarmee men bepaalde stoffen zou produceren die niets met landbouw te maken hebben. Misschien moeten we ons ook aanpassen aan de grotere opbrengsten van bepaalde soorten, zoals maïs en granen. Dat zou kunnen meebrengen dat de kostprijs van die grondstoffen daalt. We moeten positief staan tegenover gemanipuleerde producten.

Aan het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) kunnen we vragen om op heel korte termijn een inspanning te doen om het varkensvlees te promoten, ook al is dat misschien een druppel op een hete plaat. Piet Huysentruyt is dagelijks bezig met het klaarmaken van producten die soms niet eens in België worden geproduceerd. We zouden kunnen vragen dat hij gedurende een aantal weken gerechten klaarmaakt met varkensvlees. Ik ben ervan overtuigd dat dit de verkoop zou aanzwengelen.

De voorzitter: De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch: Mijnheer de minister-president, ik wil u feliciteren met de goedkeuring van de derogatie. We hebben daar niet aan getwijfeld, anderen wel.

Uw antwoord op deze vragen is een beetje ontgoochelend. Niet dat u daar iets aan kunt doen. We mogen niet veel, en wat we dan nog mogen, kunnen we niet. We

hebben bijvoorbeeld niet de fiscale mogelijkheden. Bij ontstentenis van een federale regering en een nieuwe federale minister ziet het er niet goed uit om dit op korte termijn recht te trekken. Ik had dit antwoord voor een groot stuk verwacht. De belangrijkste verdienste van de vraagstelling is dat de problemen onder ogen worden gebracht van hen die dit willen lezen. We zullen elke detailmaatregel moeten besnuffelen. De heer Callens heeft het over een druppel op een hete plaat, maar verschillende druppels op een hete plaat kunnen misschien toch wat soelaas brengen in afwachting dat we misschien op Europees niveau een opening zullen zien inzake de grondstoffenmarkt. Dat zal echter waarschijnlijk nog minstens een jaar duren. Ik denk dat we alle mogelijkheden moeten uitputten om de overbrugging naar betere tijden te maken, vooral voor de jonge bedrijven die toch de toekomst van de sector zijn. We beschouwen de landbouwsector als economisch zeer belangrijk voor Vlaanderen. Hij staat ook in voor een belangrijk deel van onze voedselvoorziening.

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Ik maakte me tijdens het antwoord van de minister-president dezelfde bedenking als de heer Callens. Aangezien de verbruiksprijs voor een groot stuk afhankelijk is van de wet van vraag en aanbod, komt het erop aan om de vraag op te krikken. VLAM kan daarin misschien een rol spelen. Kan VLAM worden aangespoord om een goede campagne op poten te zetten? Of dat met Piet Huysentruyt moet of met een andere belangrijke televisiekop, laat ik in het midden, maar ik vind het een goede suggestie.

De heer Jos De Meyer: De voorbije dagen liep op VRT een campagne van de VLAM. Net voor het nieuws was er een filmpje te zien waarin varkensvlees wordt aanbevolen.

Minister-president Kris Peeters: Mevrouw de voorzitter, ik neem de suggestie over VLAM mee. Ik zal die vraag stellen.

Wat betreft het VLIF kan ik geen algemene maatregelen nemen inzake overbrugging. Een individueel bedrijf met een individueel dossier kan zich altijd tot het fonds richten om na te gaan of er een aanpak op maat kan worden uitgeschreven.

Ik dank alle leden voor de constructieve houding met betrekking tot het Mestdecreet en hun vertrouwen tegenover de vroegere minister van Leefmilieu, de huidige minister van Leefmilieu, de vroegere minister van Landbouw en de huidige minister van Landbouw.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

